

گردش در موزه‌های وقفی

و شخصی پایتخت را از دست ندهید

موزه‌گردی

میان موقوفه‌ها

هرچند کتابخانه‌های تاریخی، مدارس، مساجد و آرامگاه‌ها، نخستین اماکن هستند که با سنت حسنه وقف ساخته می‌شدند، اما موزه‌های وقفی، یکی از متفاوت‌ترین کاربری‌ها را دارند که با همت و نیکوکاری واقفان، برای حفظ تاریخ و فرهنگ کشورمان پا گرفته‌اند. در کنار این موزه‌ها، تعداد زیادی از موزه‌های تهران هم با ذوق و همت شهروندان راه‌اندازی شده‌اند یا موزه‌های شخصی محسوب می‌شوند؛ از کتابخانه و موزه ملی ملک به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین گنجینه‌های وقفی هنری پایتخت گرفته، تا موزه خانگی کوچکی که به نمایش یادگاری‌های شهدای محله اختصاص دارد. «روز هفتم» این شماره راهنمای شما برای یک موزه‌گردی متفاوت در تهران است.

تالار حاج حسین آقا ملک

معرفی آشنایی با سرگذشت و زندگینامه حاج حسین آقا ملک از بخش‌های زیبا و دیدنی موزه ملک است.

نشانی خیابان امام خمینی^(ش)، جنب ساختمان امور خارجه، طبقه دوم

آشنایی با زندگی واقف نیکوکار

حاج‌حسین آقا ملک از آن دسته افراد فرهیخته و مالش را صرف اعتلای دانش و فرهنگ ایران و در این راه خدمات فرهنگی زیادی ارائه کرد. مجسمه حاج‌اقا ملک روی صندلی همیشگی اش، اتاق شخصی، نقشه موقوفات، برگ‌هایی از مطبوعات، عکس‌ها و تقدیرنامه‌ها، وسایل شخصی حاج‌حسین آقا و بخشی از آثار هنری مانند عقدنامه امیر کبیر با خواهر ناصرالدین شاه قاجار، تصاویر مختلفی از دوره‌های زندگی این واقف بزرگ علم و فرهنگ و مصاحبه‌هایی که در دوران زندگی‌اش انجام داده بود برای بازدید عموم و آشنایی با شخصیت مؤسس کتابخانه و موزه ملی ملک به نمایش درآمده است. بازدیدکنندگان در این بخش از موزه با گوشه‌هایی از زندگی یکی از بزرگ‌ترین واقفان تاریخ ایران آشنا می‌شوند.

در موزه ملی ملک مجموعه‌ای از نفیس‌ترین آثار را تماشا کنید

نخستین و بزرگ‌ترین موزه وقفی پایتخت

موزه ملی ملک

ساعت بازدید	هر روز ساعت ۸ تا ۱۵
هزینه	۱۰هزار تومان
نشانی	خیابان امام خمینی ^(ش) ، جنب ساختمان وزارت امور خارجه

مجموعه سکه

در مجموعه سسکه موزه ملی ملک، سکه و مدال‌هایی از دوره هخامنشی تا دوره پهلوی دوم به نمایش گذاشته شده است.

موقعیت طبقه همکف، سمت راست لابی

سکه‌های دوره هخامنشی

بعد از ورود به موزه در سمت راست لابی به تالار دائمی سکه می‌رسید که حافظ نفیس‌ترین سکه‌های تاریخی است. مبنای اولیه، در ترتیب تاریخی سلسله‌های حکومتی در ایران است که در دوره‌های مختلف سکه ضرب کرده‌اند. نخستین ویت‌ترین تالار به نمایش سکه‌های لیدی اختصاص داده شده تا بازدیدکنندگان با تاریخ اختراع و تکوین سکه‌ها آشنا شوند. بعضی از سکه‌های تالار نیز رویانگر حوادث مهم در دوره‌های تاریخی است. در مجموع ۱۰ هزار سکه در این تالار وجود دارد.

مجموعه هنر لاکی

در این بخش از موزه ملک می‌توانید قلمدان، قاب، آینه و اشیای دیگر را که با نقاشی لاکی تزئین شده‌اند تماشا کنید.

موقعیت طبقه همکف موزه

قلمدان‌های نفیس

قدمت برخی از آثار این بخش به حدود ۳۰۰سال قبل می‌رسد. از قلمدان و قاب آینه تا جلد کتاب و جعبه قرآن از هنرهای لاکی موزه ملی ملک به چشم می‌خورد. مجموعه‌ای از ۹۰قلمدان لاکی متعلق به دوران صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه در این تالار نگهداری می‌شود که از این آثار، حدود ۲۰قلمدان، پشت وپن‌ترین‌های شیشه‌ای تالار هنرهای لاکی موزه ملی ملک چشم‌نوازی می‌کند. بیشتر این قلمدان‌ها توسط حسین آقا ملک جمع آوری شده است.

مجموعه تمبر

مجهزترین و پیشرفته‌ترین سالن موزه‌ای تمبر در ایران با نمایش ۵۰۰تمبر منحصربه‌فرد تاریخی ایرانی و خارجی در طبقه دوم موزه واقع شده است.

موقعیت طبقه دوم موزه

نخستین تمبرهای ایران

اشیای این سالن، نخستین تمبرهای تاریخ ایران، تمبرهای دوره‌های قاجار، پهلوی و جمهوری اسلامی، تمبرهای مالی، خارجی و اتحادیه جهانی پست، تمبرهای ویژه (روچاپ، اشتباه‌چاپ و ندانه) و پاکت و کارت پستال عموواغلی» هم به‌عنوان بزرگ‌ترین فرش موزه تمبرهای ملک مورد توجه بازدیدکنندگان قرار می‌گیرد. برخی از فرش‌های نفیس در تالار نمایشگاهی موزه به نمایش گذاشته شده و برخی هم در گنجینه موزه نگهداری می‌شود.

موزه ملی ملک، بزرگ‌ترین موقوفه فرهنگی ایران، نخستین موزه وقفی خصوصی و گنجینه ارزشمند آثار تاریخی است. حسین آقا ملک را به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین واقفان کشور و از جمله چهره‌های نیکوکار می‌شناسند که بعد از ساخت کتابخانه‌ای نفیس و ارزشمند در سال ۱۳۱۶، ایده ساخت موزه را مطرح کرد. هر چند سال‌ها طول کشید تا موزه در محل جدید راه‌اندازی شود، اما حال‌این موزه به‌عنوان گنجینه‌ای گرانبدر و بی‌مانند از آثار هنری و تاریخی شناخته می‌شود. اگر به تماشای آثار هنری و سفر به تاریخ علاقه دارید، راهی موزه ملی ملک شوید.

مجموعه فرش

بیش از ۱۰۰تخته فرش شامل قالی، قالیچه، گلیم، جاجیم و همچنین تابلو فرش در موزه ملی ملک نگهداری می‌شود.

موقعیت طبقه زیرهمکف

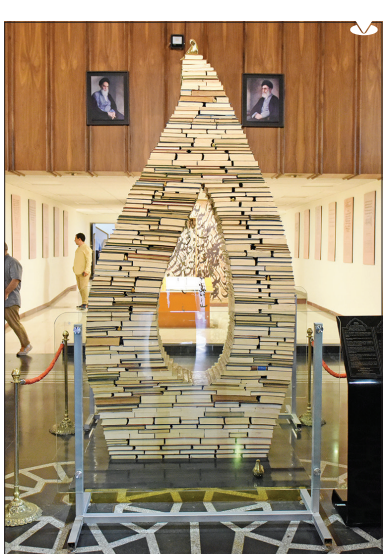
فرش‌های قاجاری

نفیس‌ترین فرش‌های گنجینه ملک متعلق به مجموعه فرش‌های وقفی حاج حسین آقا ملک است که در میان آنها ۸تخته فرش متعلق به دوره قاجار به چشم می‌خورد. قالی لچک تریج مشهد معروف به «قالی عموواغلی» هم به‌عنوان بزرگ‌ترین فرش موزه ملی ملک مورد توجه بازدیدکنندگان قرار می‌گیرد. برخی از فرش‌های نفیس در تالار نمایشگاهی موزه به نمایش گذاشته شده و برخی هم در گنجینه موزه نگهداری می‌شود. آثار خوشنویسی نامدارترین خوشنویسان ایران و اسلام مانند علیرضا عباسی، میرعماد و… در این بخش به نمایش گذاشته شده است.

تالار علوم در ایران اسلامی

تالار علوم در ایران اسلامی بخشی است که بازدیداز آن به علاقه‌مندان به سفر در کهنشان‌ها و سیاحت در عالم نجوم و مشتقات این علم توصیه می‌شود.

موقعیت طبقه دوم

مروری بر علوم اسلامی

در این بخش بازدیدکنندگان با طبقه‌بندی علوم اسلامی با تکیه بر ۴ کتاب «دره‌التعاج»، «احصاء‌العلوم»، «نفایس‌الفتون» و «مفتاح‌السعادة» آشنا می‌شوند. در نمایشگاه علوم در ایران اسلامی دختر فتحعلی‌شاه قاجار است که از او به‌عنوان یکی از خوشنویسان مشهور در تاریخ هنر خوشنویسی ایران یاد می‌شود. آثار خوشنویسی نامدارترین خوشنویسان ایران و اسلام مانند علیرضا عباسی، میرعماد و… در این بخش به نمایش گذاشته شده است.

موزه وزیر یزد

معرفی: موزه وزیر یزد که وقف آستان قدس رضوی شده، تنها یک موزه نیست، بلکه مجموعه‌ای است با کتابخانه غنی و پژوهشگران و محققان در زمینه نسخ خطی، چاپ سنگی و اسناد تاریخی که می‌توان به آن مراجعه کرد. در این موزه کتابخانه ۴۹۴۰ نسخه خطی، ۵۵۲۰ نسخه چاپ سنگی، ۷۰ هزار سند تاریخی و ۲۵ هزار کتاب چاپی نگهداری می‌شود. وقف‌نامه‌های قدیمی هم در این موزه به نمایش گذاشته شده است. وقف‌نامه مدرسه شاهزاده محمدولی میرزا بسیر فتحعلی خان قاجار یکی از این اسناد تاریخی است. اشیای تاریخی و آثار هنری متنوعی هم در این موزه در معرض بازدید علاقه‌مندان قرار گرفته است.

- ویژه‌نامه روز پنجشنبه
- ۲۷ دی ۱۴۰۳
- شماره ۷۱

کتابخانه ملک

کتابخانه موزه ملی ملک، یکی از کتابخانه بزرگ کشور و گنجینه‌ای از نسخه‌های خطی محسوب می‌شود.

نشانی خیابان امام خمینی^(ش)، جنب ساختمان وزارت امور خارجه

گنجینه نفیس و کمیاب

سال ۱۳۳۳ زمینی وسیع در باغ ملی تهران، توسط حسین آقا ملک برای ساخت ساختمان جدید کتابخانه و موزه ملک وقف شد، اما احداث این مجموعه سال ۱۳۶۴ شروع شد و بیشتر از ۱۰ سال طول کشید تا به پایان برسد. کتابخانه ملی ملک با داشتن ۱۹ هزار عنوان نسخه خطی نادر و نفیس، یکی از ۶گنجینه بزرگ نسخ خطی ایران است. به همین دلیل هم برای پژوهشگران، استادان دانشگاه، دانشجویان و البته گردشگران مراجعه به این کتابخانه نفیس جذاب و مفید است. ۵کتابخانه دیگری که در کشور به حفظ نسخ خطی معروفند عبار‌تند از کتابخانه ملی، کتابخانه آستان قدس رضوی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، کتابخانه مرحوم آیتالله مر عشی نجفی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران. ویژگی اصلی‌ای که کتابخانه ملک را از کتابخانه‌های مشابه خود مجزا می‌کند، نفیس بودن و ارزش هنری آثار در آن است. بسیاری از آثار این کتابخانه بدون مشابه و کمیاب هستند.

مرمت نسخ خطی

کتابخانه موزه ملی ملک حدود ۷۰هزار کتاب چاپی، ۳۴۰۰ کتاب چاپ سنگی و ۵۴۸ عنوان نشریه ادواری در ۴۰۰مجلد دارد. بخش قابل توجهی از کتاب‌های چاپی متعلق به پیش از سال ۱۳۲۰ هستند و جزو نخستین کتاب‌های چاپی ایران محسوب می‌شوند. کتابخانه ملک در همه این سال‌ها با خرید کتاب‌های خطی و چاپی از محل‌های موقوفات ملک غنی‌تر شده و این روند همچنان ادامه دارد تا این گنجینه ارزشمند روزبه‌روز باارزش‌تر شود. اگر سری به این کتابخانه‌نزدید می‌بینید که غیراز مخازن کتاب و تالارهای مطالعه، بخش‌های مجهزی هم برای انجام امور فنی مانند مرمت نسخ خطی، عکاسی و تهیه میکروفیلم، صحافی، جلدسازی و… در این کتابخانه فعال هستند. در کنار این بخش‌ها، انتشارات مؤسسه هم از سال ۱۳۴۸ برای چاپ و نشر نسخ خطی موجود در کتابخانه و آثار پژوهشی مرتبط با آنها راه‌اندازی شده است.

